

Međunarodna studentska konferencija

BÜNT BÜNTA U UMJETNOSTI

Suvremenost kroz prizmu umjetnosti

KNJIŽICA SAŽETAKA

SZSUR STUDENTSKI ŽURNAL
UMJETNOSTI U PRAZI

Odsjek za
kroatistiku

KNJIŽICA SAŽETAKA

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Bunt bunta u umjetnosti – suvremenost kroz prizmu umjetnosti

GLEDAJ (NA)NOVO!

Rijeka, 24. i 25. listopada 2019.

ORGANIZATOR

Udruga studenata kroatistike *Idiom*

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Marina Katić, predsjednica Odbora

Andrea Poje, predsjednica Udruge

Antonija Bratić

Sara Brozić

Carla Gašpar

Dalibor Hrelja

Julija Jančec

Martina Jandri

Nikolina Knaus

Jakov Kršovnik

Andrea Lach

Lorena Lovrić

Matea Marchini

Sara Mihalić

Luka Medak

Matea Obajdin

Ana Polović

Tajana Rogina

Roberta Špoljarić

Sven Toljan

Lucija Tuškan

E-adresa: studkon.ri@gmail.com

UREDNICI

Marina Katić, Luka Medak

LEKTORI

Antonija Bratić, Petra Diklić, Antea Juraga, Andrea Lach, Andrea Poje,

Tajana Rogina

VIZUALNI IDENTITET

Lea Jurčić, Luka Medak

NAPOMENA: Sadržaj i smisao teksta zasluga je i odgovornost autora. Mišljenja izražena u Knjižici sažetaka su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Udruge studenata kroatistike *Idiom*.

KNJIŽICA SAŽETAKA

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	7
PLENARNA IZLAGANJA	8
Dejan Durić: <i>Kako televizija redefinira suvremeni film</i>	9
Aidan John O'Malley: <i>Finding "images and symbols adequate to our predicament": Field Day Theatre Company and the Northern Irish 'Troubles'</i>	10
Iris Vidmar Jovanović: <i>Književna vrijednost i vrijednost književnosti</i>	11
IZLAGANJA	12
Doris Babić: <i>Jeka egzila kroz "Ministarstvo boli" Dubravke Ugrešić</i>	13
Jelena Bazović: <i>Šta se desilo sa književnošću XXI veka?</i>	14
Adriana Dondo: <i>Kako nas danas posmatra Veliki brat? – Čitanje Orvelovog dela „1984.“ u 21. veku</i>	15
Adriana Dondo i Žika Petaković: <i>Pojam i problem tradicije u književnosti</i>	16
Ana Dujmović: <i>Suodnos tradicije i suvremenosti u književnosti</i>	17
Andrea Gašparović: <i>Komparacija knjige i filma "Atlas oblaka"</i>	18
Dalibor Hrelja: <i>Akademija, narativi i kanon – na razmeđu ideologije i estetike</i>	19
Darko Ilin i Sara Vukotić: <i>Književne reprezentacije bračnih odnosa u Nalješkovićevim komedijama V, VI i VII</i>	20
Andrija Koštal: <i>Protiv antropocentrizma. Otpor antropocentrizmu u suvremenoj književnosti i filozofiji</i>	21
Matea Krmpotić: <i>Disciplinski režimi u romanu „Sluškinjina priča“</i>	22
Filip Kučeković: <i>Što s činjenicama u književnom tekstu: fikcija i faksija u romanima Daše Drndić</i>	23
Kate Mihaljević: <i>Suvremenije interpretacije dramskih djela iz aspekta bunta</i>	24
Jovana Ostojić i Milan Vurdelja: <i>Jugoslovenstvo i avangarda na primjeru poezije u časopisu „Bosanska vila“</i>	25
Žika Petaković: <i>Značaj konteksta pri tumačenju satirične književnosti</i>	26
Tamara Popov: <i>Poezija kao farmakon: Sapfin eho u Vergilijevoj pesmi</i>	27
Borna Treska: <i>Povijest književnosti od periodizacije prema temi: primjer hrvatske književnosti 17. stoljeća</i>	28
Kristina Vasić: <i>Art in Context: the Sociological Challenge to Aesthetics</i>	29
Danijel Vilček: <i>Ispod kanona – uloga propovjednog egzemplara u poučavanju Slavonaca 18. stoljeća</i>	30
ZAHVALE	31

UVODNA RIJEČ

Međunarodna konferencija *Bunt bunta u umjetnosti – suvremenost kroz prizmu umjetnosti* održava se 24. i 25. listopada 2019. godine u Rijeci kao nastavak na prethodno pet održanih konferencija: *Jezik u (ne)književnim djelima*, *Pogledi na književne i jezične teme*, *Književni i jezični dijalozi*, *Kultura, baština i zavičaj* te *Tragom starije hrvatske pisane riječi*. Konferencija je rezultat rada članova Udruge studenata kroatistike *Idiom*, a u organizaciji je ovogodišnje Konferencije sudjelovao 21 član Organizacijskoga odbora.

Unatoč nešto užoj, ali temi vrijednoj pažnje, ovogodišnja Konferencija okuplja 23 studenata iz Hrvatske i regije (Beograd, Rijeka, Novi Sad, Zadar, Zagreb). Studenti će sudjelovati aktivno, kao izlagači, i pasivno, kao slušači. Na Konferenciji ćemo ugostiti i tri plenarna izlagača, dr. sc. Dejana Durića, dr. sc. Aidana Johna O'Malleyja i dr. sc. Iris Vidmar Jovanović, kojima odsrca zahvaljujemo na sudjelovanju i podršci.

Tekstovi se u Knjižici sažetaka donose na jeziku na kojem ih je autor napisao: na hrvatskome, srpskome ili engleskome jeziku.

Neka Konferencija svojom raznovrsnošću i bogatim sadržajem pokaže kako studenti teže istraživačkome radu i razmjeni iskustava i to iz godine u godinu sve više!

Urednica

PLENARNA IZLAGANJA

dr. sc. Dejan Durić, izv. prof.

Filozofski fakultet u Rijeci

Odsjek za kroatistiku

dduric@ffri.hr

Kako televizija redefinira suvremeni film

U današnje vrijeme *streaming* servisi i *premium* kablovski programi preuzimaju primat u produkciji i distribuciji filmskoga i televizijskoga sadržaja. Predavanjem će se nastojati odgovoriti na pitanja kako televizija redefinira filmsku produkciju, zašto često nailazimo na tvrdnju da se sve bitno danas odvija na televiziji te koliko je uopće ispravan stav da film u odnosu na televiziju pokazuje obilježja stagnacije. Drugi aspekt predavanja bavit će se problematikom uključivanja glasa Drugoga kroz prizmu *mainstream* filma i televizijske produkcije 4. ere. Za razliku od primjerice Hollywooda, televizijska produkcija unazad nekoliko desetljeća pokazuje veću slobodu i angažiranost u prikazivanju i seciranju društveno relevantne i/ili manjinske problematike.

dr. sc. Aidan John O'Malley, doc.

Filozofski fakultet u Rijeci

Odsjek za anglistiku

ajomalley@ffri.hr

***Finding “images and symbols adequate to our predicament”: Field Day Theatre Company
and the Northern Irish ‘Troubles’***

Field Day was founded in 1980 as an artistic intervention into the deadly stalemate of the Northern Irish ‘Troubles’. Initially a theatre company, it quickly developed into a much larger cultural enterprise, and some of the most important contributions to the development of Irish Studies have been published under its banner; in particular, Field Day has been credited with introducing postcolonial thinking into Irish cultural and historical discourses. This presentation will introduce this group and its activities, and outline the political context into which it was launched, in a manner that will highlight how Field Day’s ambitions were, to an extent, defined by a desire to explore the ways in which art might (*pace* W.H. Auden) make something happen, and a diffidence about its ability to do so.

dr. sc. Iris Vidmar Jovanović, doc.

Filozofski fakultet u Rijeci

Odsjek za filozofiju

ividmar@ffri.hr

Književna vrijednost i vrijednost književnosti

Unatoč različitim stajalištima koja čine teorijski korpus analitičke filozofije književnosti, svima njima zajednička je teza o književnosti kao umjetnosti. Nastojanja su, stoga, analitički usmjerenih filozofa analizirati umjetničke dimenzije književnih djela i objasniti kako one generiraju jedinstvenu književno-umjetničku vrijednost. U ovom izlaganju usredotočit ću se na dvije takve dimenzije: takozvanu mimetičku, koja pretpostavlja vrlo specifičan odnos književnih djela i stvarnosti, te kreativnu, koja naglašava jedinstvenu stvaralačku aktivnost autora-umjetnika. Sagledavanje književnosti kroz interakciju ovih dviju dimenzija pomaže nam razjasniti mnoga interpretativna pitanja učestalo, iako pogrešno, sadržana u pitanju „Što je pisac htio reći?“. Nadalje, ukazivanje na suodnos mimetičke i kreativne osi omogućuje nam istraživanje centralnih vrijednosnih pitanja, prvenstveno onih koja se tiču kanonskoga statusa tzv. visoke književnosti i odnosa književne tradicije i pojedinačnih djela. Naposljetku, ovakav pristup književnosti daje nam jasno artikuliranu teoriju o tome zašto je književnost kulturološki vrijedna i zašto je trebamo čuvati i njegovati.

IZLAGANJA

Doris Babić

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku i slavistiku, Odsjek za hrvatski jezik i književnost

doris.babic.unizd@gmail.com

Jeka egzila kroz "Ministarstvo boli" Dubravke Ugrešić

Interpretacija književnosti egzila postavlja brojna pitanja i nudi različita tumačenja. Odsutnost iz matične zemlje vodi k pitanju identiteta, nepripadanju nijednom mjestu, preispitivanju, ali i gubitku prošlosti te nepostojanju mjesta znanog, ili barem doživljavanog, kao dom.

Spajaju se autobiografski elementi s fiktivnim, isprepliću se tehnike književnih vrsta s ciljem progovaranja o traumama i njihovu liječenju, ali uočava se i sociološki aspekt – vrisak Drugog, Protjeranog, koji do onog do kojega bi trebao doći dolazi tek kao jeka. Poljuljanost identiteta usko je povezana s mjestom i vremenom, koji su uzajamno povezani. Također, uočava se i suprotnost stvarnog vremena i osobnog, individualnog unutar samoga lika. Dom se ponajprije veže za djetinjstvo i mladost te su te slike prožete nostalgijom. Pritom je značajan jezik kao potvrda (ili pak osporavanje) identiteta.

U romanu *Ministarstvo boli* Dubravke Ugrešić, studijska grupa, koju u amsterdamskom egzilu vodi zagrebačka profesorica Lucić, postaje mikrokozmosom Jugoslavije koje više nema. Značajnu ulogu imaju autopredodžbe; mržnja koja se ne može iskorijeniti, sklonost nasilju i težnja k Zapadu, ali i sudbinsko pripadanje Istoku. Premda se sve nacije promatraju kao cjelina, stalna je opreka *naši – tuđi*. Povratak ne nudi rješenje jer Zagreb, rodni grad pripovjedačice, nije više ono što je bio, a Zagrepčani su sada tek stranci. Dakle, mjesto koje se smatralo domom više ne postoji. Roman je prožet intertekstualnim vezama koje služe propitivanju ili čak negiranju tradicije. Jezik nazivaju *našim* te ga obogaćuju dijalektizmima, slengom i poštapalicama što doprinosi govornoj karakterizaciji likova te stvara potpuniju sliku o egzilantima, o Drugima.

U radu će se istraživati navedeni elementi, posebice oko pitanja identiteta, navodeći primjere danim hipotezama i oslanjajući se na dosadašnja tumačenja.

Ključne riječi: egzil, identitet, autopredodžbe, intertekstualnost, jezik egzila

Jelena Bazović

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

Srpski jezik i književnost

bazovic993@gmail.com

Šta se desilo sa književnošću XXI veka?

Cilj rada jest promotriti poziciju stvaraoca u književnosti XXI. veka i osvrnuti se na ideju o velikim piscima (i velikoj književnosti) koju je prethodni vek zaokružio. Pokušaćemo da odgovorimo na pitanje šta se desilo sa savremenim čovekom koji je (p)ostao nedovoljno usredsređen na ključne vrednosti koje bi književnost trebalo da propagira, a onda i da ih poima kao nešto lično i svoje. Videćemo i kako se kreće od silne pompeznosti, korišćenja nabacanih termina, ali i nemogućnosti da se udubi u samo stvaranje kao takvo. Koristićemo se terminom Georga Zimmela o *blasé* efektu koji se objašnjava time da je brzina življenja donela osećaj otupljenosti osećanja, pa ćemo pokušati da takvo saznanje dovedemo u vezu sa načinom i dubinom stvaranja (i stvorenog) u književnosti XXI. veka. Na kraju, da možda pokušamo da ustanovimo novi skup vrednosti koje bi mogle biti početna tačka u formiranju onoga što bi se moglo zvati značajnom književnošću XXI. veka u kanonskom smislu.

Ključne riječi: književnost, blaziranost, vrednosti, stvaralac, megalopolis

Adriana Dondo

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Komparativna književnost

dondoadriana@gmail.com

Kako nas danas posmatra Veliki brat? – Čitanje Orvelovog dela „1984.“ u 21. veku

Distopijski roman *1984*. Džordža Orvela bavi se pitanjem čovekove slobode u totalitarnom sistemu, u kom on biva praćen i nadziran pod budnim okom Velikog brata. Njegovo delo, iako napisano 1949. godine, u drugom vremenskom i društvenom kontekstu, i u naše vreme ima veliki značaj, jer je sloboda savremenog pojedinca takođe ugrožena, ali na drugačiji način. Pojava rijaliti programa i društvenih mreža predstavlja specifičan vid narušavanja slobode čoveka, ali takođe ispoljava i njegovu potrebu da zadire u tuđu intimu, koju danas većina ljudi rado plasira javnosti upravo putem različitih medija. Činjenica je da privatnost nije zaštićena na internetu i da čovek svesno ili nesvesno daje različite informacije nekom novom Velikom bratu. Danas, kada se najviše priča o slobodi i pravu na istu, treba postaviti pitanje do koje mere je čovek slobodan, i da li na izvesne načine on sam sebi tu slobodu ukida? Da li je totalitarni sistem jedini sistem u kom pojedinac postaje marioneta i zašto je Orvelova *1984*. i danas toliko aktuelna?

Ključne riječi: Orvel, Veliki brat, društvene mreže, sloboda, privatnost

Adriana Dondo

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Komparativna književnost

dondoadriana@gmail.com

Žika Petaković

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Komparativna književnost

zikapetakovic@gmail.com

Pojam i problem tradicije u književnosti

Pojam tradicije predstavlja jedan od pojmova koji se pojavljuju u svakodnevnoj upotrebi, samim tim definicija je tog pojma često problematična. Tradicija se najčešće razumeva kao određeni kontinuitet u okviru kojeg se pojedino delo posmatra ili kao skup odlika, tehnika i načela koja se sinhronijski i dijahronijski prenose. Ona se takođe posmatra i u aksiološkom smislu kao merilo vrednosti umetničkog dela, tako što se određeno delo posmatra u odnosu na korpus dela u okviru te tradicije. U *Arheologiji znanja* Fuko kritikuje sam pojam tradicije kao pokušaj veštačkog uspostavljanja kontinuiteta. Jedan od primera za to je srpska književnost, osobito književnost 18. i 19. veka. Nasuprot Fukou, T.S Eliot uspostavlja pojam tradicije kao jedan od bitnih elemenata književnog stvaralaštva, po njemu je tradicija neophodna i neizbežna u književnoj delatnosti, gde služi kao aksiološko načelo i kao preduslov za mogućnost stvaranja književnog dela. Osobita kritika takvog shvatanja tradicije javlja se u književnosti avangarde (Marinetti, Breton itd.). Iz ta dva različita određenja tradicije proizilaze različita pitanja. Da li je tradicija nešto nužno i neophodno ili je u pitanju veštačka tvorevina? Da li je moguće stvarati umetničko delo nezavisno od nje? I da li samo delo može da se posmatra van odnosa sa drugim delima?

Ključne riječi: tradicija, diskontinuitet, književnost, Fuko, Eliot

Ana Dujmović

Filozofski fakultet u Rijeci

Hrvatski jezik i književnost

ana10dujmovic@gmail.com

Suodnos tradicije i suvremenosti u književnosti

Svako je književno djelo nastalo u određenome vremenu i prostoru, za koje su karakteristične određene društvene, povijesne, filozofske i – za književnost najrelevantnije – literarne konvencije. Analizirajući izmjenu književnih epoha u povijesnome slijedu, generalno se može ustvrditi načelo afirmacije i negacije literarnih konvencija ili, preciznije rečeno, opravdana je teza da svako književno razdoblje nastaje kao reakcija na prethodno. Upravo iz te tvrdnje proizlazi i suodnos tradicije i suvremenosti u književnosti. Navedeni fenomen na idejnoj razini tematizira i roman *Lolita* Vladimira Nabokova, nastao na razmeđu modernizma i postmodernizma.

Analizirani roman upućuje na dvije razine iščitavanja, od kojih se prva odnosi na intimnu ispovijest i psihološko profiliranje protagonista Humberta Humberta, opsjednutog maloljetnom Dolores Haze. Međutim, za recepciju je djela relevantnije iščitavanje u alegorijskome ključu, u kojemu roman literarnim postupcima, kao što su ironija i intertekstualnost, stvara dijalog sa stilovima, žanrovima i temama prijašnjih književnih razdoblja. Shodno svemu navedenome, *Lolita* predstavlja alegorijsko putovanje književnom tradicijom i književnoteorijsko razmatranje metafikcionalne naravi književnoga medija.

Ključne riječi: tradicija, suvremenost, alegorija, intertekstualnost, metafikcionalnost

Andrea Gašparović

Filozofski fakultet u Rijeci

Hrvatski jezik i književnost

andrea.gasparovic@gmail.com

Komparacija knjige i filma "Atlas oblaka"

Ovaj se rad bavi komparacijom, analizom i interpretacijom knjige i filma *Atlas oblaka*. Roman je djelo britanskoga autora Davida Mitchella izdano 2004. godine, dok je filmska adaptacija djelo čak troje redatelja: braće Lane (Larrya) i Andya (Lily) Wachowski te Toma Tykwera; izašlo 2012. godine.

Na početku rada osvrnuli smo se na kritiku, kako umjetničku, ali isto tako i strogo književnu, odnosno filmsku te generalno književni i filmski diskurs jer treba znati kojim se pojmovima koristimo u objema vrstama umjetnosti. U glavnome dijelu rada bavili smo se knjigom *Atlas oblaka* te naveli nekoliko primjera kritike knjige, ali i kratku biografiju samoga pisca. Potom smo se posvetili filmu uz nešto više primjera filmske kritike te dvije kratke biografije i opusa redatelja. Na kraju je dana iscrpna analiza i komparacija knjige i filma te svih njihovih sličnosti i razlika kao i vlastiti osvrt te kratak zaključak.

Ključne riječi: *Atlas oblaka*, David Mitchell, braća Wachowski i Tom Tykwer, komparacija, interpretacija

Dalibor Hrelja

Filozofski fakultet u Rijeci

Dvopredmetni studij engleskoga jezika i književnosti i hrvatskoga jezika književnosti

daliborhrelja@gmail.com

Akademija, narativi i kanon – na razmeđi ideologije i estetike

U radu se prikazuju mogući načini stvaranja kanona i kritike izbora kanonskih djela. Promatraju se utjecaji ideologije na akademiju te odnos između ideologije i estetike kao kriterija za izbor kanonskih djela. Iste se procese smješta u odnos prema stvaranju narativa odnosno pričanju priče, kao i mogućnostima interpretacije. Na recentnim se primjerima (DJ Tiesto kao suvremeni pandan Shakespeareu te tzv. afera *Grievance Studies*) daje moguća objašnjenja procesa kanonizacije te trenutne situacije u akademskim krugovima.

Ključne riječi: kanon, narativ, kreacija, ideologija, akadem*

Darko Ilin

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Srpska književnost i jezik sa komparatistikom
darko.ilin@yandex.com

Sara Vukotić

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Srpska književnost i jezik sa komparatistikom
saravukotic1@gmail.com

Književne reprezentacije bračnih odnosa u Nalješkovićevim komedijama V, VI i VII

Imajući u vidu da se u književnim ostvarenjima Nikole Nalješkovića neretko tematizuje svakodnevni život u okviru starog Dubrovnika, motiv bračnog života i odnosa među supružnicima u dubrovačkom domu u doba renesanse svakako je jedan od dominantnih, te stoga predstavlja i značajan motiv za interpretaciju, a posebno u književnoantropološkom ključu. Komedije V, VI i VII posebno su značajne u ovom kontekstu upravo jer je u njihovom tematsko-motivskom sklopu fokus na književnim reprezentacijama bračnog života.

Kako se o Nalješkovićevim komedijama mnogo pisalo u dosadašnjoj literaturi, na početku rada biće predstavljena dosadašnja istraživanja i zaključci koji su relevantni za dalje obrađivanje teme bračnog života u književnoantropološkom smislu. Središnji deo rada predstavlja detaljna analiza književnih reprezentacija koje oslikavaju bračne odnose u Komedijama. Isprva je korišćenjem istorijsko-antropološke literature ocrtan položaj pojedinca u Dubrovniku i njegovog odnosa prema braku i konvencijama, a potom je i prema pojedinačnim motivima i reprezentacijama predstavljena analiza ovog fenomena. Na primeru komedije VII prikazana je društvena praksa ugovaranja braka po principu trgovine, dok je na primeru Komedija V i VI predstavljen nesklad u braku ulaskom spoljnih faktora i najčešće muževljevom neverom. Ovakvom organizacijom pristupa Nalješkovićevim Komedijama prikazan je sa jedne strane razvojni luk neharmoničnih bračnih odnosa, a sa druge strane horizontalni presek važnih situacija u brakovima Nalješkovićevih Dubrovčana.

Ključne riječi: književna antropologija, brak, porodica, prevara, reprezentacije

Andrija Koštal

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Dvopredmetni studij komparativne književnosti i kroatistike

akostal@ffzg.hr

Protiv antropocentrizma. Otpor antropocentrizmu u suvremenoj književnosti i filozofiji

U posljednjih se desetak godina u filozofiji razvilo nekoliko pravaca (među kojima je i objektu usmjerena ontologija) koji se obično okupljaju pod krovnim pojmom spekulativnog realizma. Jedno od glavnih obilježja spekulativnog realizma jest zahtjev za odbacivanjem antropocentrizma kao privilegiranja ljudske percepcije i spoznaje stvarnosti. U književnosti pak nailazimo na dugu, iako danas nerijetko na margine gurnutu, tradiciju otpora prema antropocentrizmu, koja se, nastojat ću pokazati, proteže u najmanju ruku od renesanse (i manirizma) pa sve do suvremenosti. U svekolikoj se estetici danas postavlja pitanje: možemo li i kako govoriti o umjetničkom djelu, a da ne pretpostavljamo čovjeka kao njegov djelatni uzrok i predodređenog recipijenta. Kako izaći iz tog dualističkog odnosa i proširiti estetsku sferu? U ovome će se radu iz perspektive objektu usmjerene ontologije nastojati ukazati na načine otpora antropocentrizmu u književnosti i filozofiji (posebice estetici kao teoriji umjetnosti) uz upućivanje na međusobne paralele.

Ključne riječi: estetika, književnost, objektu usmjerena ontologija, otpor antropocentrizmu, spekulativni realizam

Matea Krmpotić

Filozofski fakultet u Rijeci

Hrvatski jezik i književnost

m.krpmotic707@gmail.com

Disciplinski režimi u romanu „Sluškinjina priča“

U radu se analizira roman *Sluškinjina priča* Margaret Atwood iz perspektive teorije Michela Foucaulta. Naglasak je stavljen na provođenje biopolitike i biomoći, na ukidanje reproduktivne, seksualne i ekonomske slobode te na nadziranje apsolutno svih segmenata društva putem ustrojstva koje je srodno Benthamovu Panoptikonu.

Ključne riječi: nadzor, kazna, biopolitika, moć, Panoptikon

Filip Kučeković

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Dvopredmetni studij kroatistike i povijesti umjetnosti

fkucekov@ffzg.hr

Što s činjenicama u književnom tekstu: fikcija i faksija u romanima Daše Drndić

Kakav je odnos fikcijskoga i faksijskoga sloja književnoga teksta i kako ta dva sloja utječu jedan na drugoga? U radu će se ta pitanja razmatrati interpretirajući posljednja dva romana Daše Drndić: *Belladonna* i *EEG*. Koristeći teorijske postavke Linde Hutcheon o politici prikazivanja i historiografskoj metafiksiji, također će se pokušati opisati prikazivačka moć historiografske metafiksije. Problem se produbljuje u trenutku kada su fikcija i faksija vrlo blisko povezane te dolazi do mogućnosti da ugroze poništavanja autonomije fikcije i dovođenja u pitanje istinitosti faksije.

Romani Daše Drndić pogotovo su zahvalni za takva razmatranja jer su šavovi fikcije i faksije u njima često vrlo nejasni te na taj način stalno provociraju čitatelja i podsjećaju ga na tekstualnost književnosti, ali i na tekstualnost same historiografije. Usto je važna i činjenica da se u tim romanima vrlo često tematizira fenomen holokausta te da on čini sloj faksije koji se isprepliće s fikcijom koja mu pak prijete rastakanjem i fikcionalizacijom. Adornovim riječima: *ako je barbarski pisati poeziju nakon Auschwitza*, što je s historiografskom metafiksijom o Auschwitzu?

Ključne riječi: fikcija, faksija, historiografska metafiksija, *Belladonna*, *EEG*

Kate Mihaljević

Sveučilište u Zadru

Hrvatski jezik i književnost

kate.mihaljevic11@gmail.com

Suvremenije interpretacije dramskih djela iz aspekta bunta

U ovome će radu biti riječ o promatranju pojedinih književnih djela s tradicionalnoga i suvremenoga, novijega gledišta. Usporedit će se interpretacije književnih djela iz vremena kada su djela napisana s današnjim mogućim interpretacijama. Prikazat će se različito gledanje na društvene pojave, vrijednosti i hijerarhijski sustav razdoblja početka moderne te će se usporediti s današnjim pogledima, uzimajući u obzir globalizaciju i nezaustavljive promjene u društvu.

Gledajući s kulturološkoga aspekta, razmotrit će se pojmovi Milivoja Solara o fenomenu povijesnog progresa, odnosno napretka. Smatra li se da je prošlost bolja od sadašnjosti, radi se o dekadentnom pogledu na napredak, a smatra li se, s druge strane, da je prošlost uvijek bolja od sadašnjosti te da će budućnost biti još bolja, riječ je o avangardnom gledanju na napredak. Shodno tomu, nastojat će se interpretirati djela koja tematiziraju *napredne* ili pak *buntovne* društvene promjene, primjerice dramsko djelo *Nora* ili *Lutkina kuća*. Objasnit će se na koji su način književna djela bila buntovna prije, a što se u današnje vrijeme smatra buntom.

Kako bi se uopće moglo govoriti o buntu u književnosti, prvo će se taj pojam objasniti uz pomoć Camusovog eseja *Pobunjeni čovjek*. Prema Camusu, pobunjeni se čovjek suprotstavlja poretku koji ga tlači i kaže *ne*.

S obzirom na to, rad će se temeljiti na interpretacijama djela s gledišta *bunta* i aspekta *napretka* te će se dati uvid u današnje različite interpretacije, imajući u vidu to što bi danas značio *bunt* i *pobunjen čovjek* te kako se danas gleda na napredak, odnosno kako djeluje na čovjeka, a samim time i na književnost.

Ključne riječi: pobuna, drama, napredak, avangarda, društvene vrijednosti

Jovana Ostojić

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

Srpska književnost

jovanaostojic10@gmail.com

Jugoslovenstvo i avangarda na primjeru poezije u časopisu „Bosanska vila“

Glavna zamisao ovog rada jeste uočavanje avangardnih tendencija u umjetničkoj poeziji u trenutku promjene političkog diskursa u časopisu *Bosanska vila* u periodu 1909. – 1914. godine. U ovom periodu razvoj časopisa pratilo je smjenjivanje u uredništvu i postepeni izlazak iz provincijalnog i nacionalnog okvira u šire područje djelovanja, kroz pozive za saradnju upućene piscima iz Slovenije i Hrvatske. Zahtjev za saradnjom nije samo bio praktične prirode, već je išao u prilog političkim idejama o jugoslovenstvu, koje su uzele maha početkom 20. vijeka. Tako se unutar Bosanske vile formira krug pisaca koji djeluje kao posebna književna grupa u kojoj se sve proturječnosti, uslovljene nacionalnim književnim razvojem, uobličavaju u poseban estetski i etički doživljaj stvarnosti. Bilo je to okrilje pod kojim su djelovali *mladi protiv starih*. Prilikom motivske analize pjesama i njihovih ideoloških podloga uočavaju se različiti modernistički elementi, međutim, dispozicione karakterstike prostora na kojima zaživljavaju moderne ideje uslovljavaju i drugačiji odnos prema poetičkim načelima ekspresionizma i futurizma u ovdašnjim okolnostima, kao tada aktuelnih pokreta u Evropi. Uprkos nevelikom broju pjesama koje, prevashodno po svojoj idejnosti odražavaju avangardne tendencije, pretpostavka je autora ovog rada da su one po mnogo čemu osobene i prema tome pogodne za tumačenje društvene realnosti koja je u njima prožeta sa onom poetičkom.

Ključne riječi: časopisna produkcija, *Bosanska vila*, angažovana književnost, ekspresionizam, futurizam

Žika Petaković

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

Komparativna književnost

zikapetakovic@gmail.com

Značaj konteksta pri tumačenju satirične književnosti

Satira kao žanr prisutna je u književnosti u raznim oblicima još od antike. Ono što izdvaja satiru od ostalih književnih vrsta jest akcenat koji se u njoj stavlja na angažovanost u društveno-političkoj sferi, odnosno na njenu kritičku funkciju. Kao posledica toga javlja se pitanje: Da li je pri tumačenju satiričnog dela neophodno poznavanje društveno-istorijskog, političkog ili filozofskog konteksta kako bi se ono razumelo? Odgovor na to pitanje je u isto vreme i pozitivan i negativan.

Satira kao i većina književnih žanrova, poseduje različite stepene kompleksnosti. Njena kompleksnost proističe upravo iz interakcije sa različitim kontekstima sa kojima je delo u kontaktu. Na primerima iz *Kandida* (Volter), *Guliverovih putovanja* (Swift) i *Erazmovih Pohvala ludosti*, prikazaćemo zašto nije i zašto jeste neophodno poznavanje različitih konteksta pri čitanju dela. Pri tome razmatrajući i odlike jednostavne i kompleksne satire, kao i problem koji se javlja prilikom čitanja satirične književnosti iz druge kulturne sfere.

Ključne riječi: satira, kontekst, Volter, Swift, Erazmo

Tamara Popov

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

Romanistika

tamara.popov.tamara@gmail.com

Poezija kao farmakon: Sapfin eho u Vergilijevoj pesmi

Tekst ima za cilj da preispita pojam *farmakona* u kontekstu Vergilijeve erotopatske poetske misli i osvetli načine na koje se njena (auto)aluzivnost ostvaruje. U tom duhu ovaj tekst pokušaće da postavi Vergilijevu *Drugu eklogu* u dijalog sa nekim fragmentima eolske poetese Sapfo. U *Drugoj eklogi* Vergilijev pesnik-pastir, s jedne strane, kadar je ne samo da dublje oseti i prepozna svoja *bolna mesta* nego je i sposoban da ih nadomesti *radom*, što je u skladu s filozofijom stoicizma, a potom i da ih premosti. Dok je Sapfin upliv vojne leksike prevashodno antitetičkog karaktera, tvoreći *praeambulum*, kao u fragmentu 16, Vergilijev *pesnik-borac* prokrada se oko granice *logosa*, *zanesen* tragajući za erotopatskom armaturom zaptivenom u poeziji koja *ga nosi*, poeziji koja se sama po sebi može misliti kao iskorak iz svega *logosnog*. Platonovski rečeno, Vergilije jedno ludilo leči drugim, ono ljubavno koje inspirišu Eros i Afrodita onim pesničkim koje inspirišu Muze.

Ključne riječi: farmakon, erotopatija, locus amoenus, Druga ekloga, Vergilije, Sapfo

Borna Treska

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Dvopredmetni studij kroatistike i talijanistike

bornaa.treska@gmail.com

Povijest književnosti od periodizacije prema temi: primjer hrvatske književnosti 17. stoljeća

Dosadašnja hrvatska književna historiografija u svojim se proučavanjima najčešće priklanjala periodizacijskom principu kao organizacijskom modelu svoje građe. Izbor je takva ili kakva drugog principa uvijek nužno subjektivan. U periodizacijskoj organizaciji hrvatske povijesti književnosti naglasak je uvelike bio na definiranju poetičkih osobitosti književnih razdoblja, autora i njihovih opusa. Taj je pristup ponekad uzrokovao prekomjernu subjektivnost u estetskom prosuđivanju građe, što je rezultiralo znanstveno nedovoljno utemeljenim sudovima. Razvojem znanosti o književnosti, njezinim teorijskim učvršćivanjem i revalorizacijom pionirskih radova hrvatske književne historiografije, otvorio se prostor za primjenu nove metodologije i propitivanje stare. Stoga će se u ovom izlaganju na primjeru hrvatske književnosti 17. stoljeća iskoristiti postavke tematske kritike da bi se pokazale prednosti i nedostaci otklona od periodizacijskog pristupa te priklanjanja temi kao središnjemu organizacijskom načelu povijesti književnosti.

Ključne riječi: povijest književnosti, hrvatska književnost 17. stoljeća, periodizacija, tematska kritika, tema

Kristina Vasić

Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

Psihologija

christinevasic@gmail.com

Art in Context: the Sociological Challenge to Aesthetics

The notion of context in the field of art production and consumption does not cease to instigate debates among philosophers, art historians, and sociologists of art. The question that troubles is can we admit full autonomy to an artwork over its socio-political background of creation and subsequent evaluation, or would this acknowledgement reflect merely an idealist conception of art, one that neglects its cultural and ideological determinants. In other words, is the essentialist account of art by traditional aesthetics acceptable, or should we opt for the constructivist approach? This paper focuses on the complex relationship between aesthetic and extra-aesthetic processes which are at play during the emergence of a cultural product, defined as art in a certain society. It aims to show that insistence on isolation of artwork from its social milieu is unrealistic, while also exposing the pitfalls of sociological imperialism, by reducing all aesthetic to sociological. Finally, this paper reviews some proposed eclectic efforts to encompass both perspectives, aesthetic and sociological, treading a way to the project of sociological aesthetics. With each of the separate positions being too narrow approach to art, the possibility of theoretical as well as methodological integration is explored. Here, the central concern is the question of art's specificity within its broader context.

Key words: aesthetics, sociology of art, sociological aesthetics, feminism, postcolonial critique

Danijel Vilček

Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

Književnost i kulturni identitet

danijelvilcek5@gmail.com

Ispod kanona – uloga propovjednog egzempla u poučavanju Slavonaca 18. stoljeća

Dok su u slavonskoj književnosti 18. stoljeća onima koji su se bavili istraživanjem i interpretacijom starih književnih tekstova uvijek bili zanimljivi oni tekstovi s čijim se naslovima povezuje književnoestetsko i literarno, neki su žanrovi ostali na margini. Riječ je o nabožnim žanrovima koji se uglavnom ne povezuju s literarnim i estetskim i pripadaju pučkoj književnosti.

Povijest slavonske osamnaestostoljetne knjige, koja se ionako kasno uključila u hrvatske književne tijekove, do pojave Reljkovićeve *Satira* uglavnom će se graditi upravo na takvim, rubnim žanrovima nabožnoga karaktera. Uz katekizme i molitvenike u razdoblju razvoja slavonske književnosti važnu ulogu imaju i propovijedi koje, istina, rijetko sadržavaju i elemente u kojima je vidljiva literalizacija iskaza. Međutim, na nju se ipak nailazi. Osim samoga oblikovanja propovjednoga govora, vidljiva je i u narativnim egzemplima – tekstovima interpoliranim u propovjedni tekst radi razjašnjavanja propovjedne pouke – koje su, slijedeći tradiciju, slavonski propovjednici uvrštavali u svoje propovijedi.

U radu će se na primjerima nekoliko egzempla iz slavonskih propovijedi 18. stoljeća pokušati razlučiti koja je i kakva uloga narativnih umetaka ako se na umu ima auditorij kojem je propovijed namijenjena – uglavnom neuk slavonski puk.

Ključne riječi: slavonska književnost, 18. stoljeće, rubni žanr, propovijed, egzempl

ZAHVALE

Zahvaljujemo Studentskome zboru Sveučilišta u Rijeci što iz godine u (sad već šestu) godinu prepoznaje vrijednost Idiomovih konferencija, kao i za sufinanciranje istih. Zahvale idu i Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Rijeci te Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci na svesrdnoj podršci, kao i svim članovima Udruge studenata kroatistike *Idiom*, a posebno onima koji su sudjelovali u organizaciji i provedbi ovoga projekta.

SZSUR STUDENTSKI ZBOR
SRPSKOLAZA
U RIJEKI

Odsjek za
kroatistiku

Rijeka, 2019.